

ДО ПИТАННЯ ДЕЛЕГОВАНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ВИЛКОВ Сергій Валентинович - кандидат юридичних наук (Науково-дослідний інститут публічного права, м. Київ)

УДК 342.9: 347.965

DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2022.3.40>

У статті на підставі аналізу наукової літератури, положень чинного законодавства України та відповідної судової практики досліджено делеговані повноваження органів адвокатського самоврядування.

Обґрунтовано, що делегування державою окремих владних повноважень організаціям професійного самоврядування запобігає надмірному впливу держави на певну сферу професійної діяльності, сприяє: підвищенню ефективності та оптимізації організації публічного управління, використанню в найбільш раціональний спосіб фінансових, матеріально-технічних, інформаційних, людських, часових та інших ресурсів, підвищенню якості надання публічних послуг, що загалом сприяє забезпеченню реалізації публічного інтересу.

З урахуванням прецедентної практики Європейського суду з прав людини, визначено, що створення на підставі закону волею законодавця організацій професійного самоврядування так званих вільних професій з обов'язковим членством усіх осіб, які займаються відповідною професією (в тому числі, що стосується і адвокатського самоврядування) саме як публічно-правових інституцій обумовлено необхідністю здійснення контролю над відповідною професійною практикою, а відтак метою діяльності таких органів є забезпечення публічного інтересу шляхом захисту прав невизначеного кола осіб. Для виконання завдань, покладених на такі організації державою, їм делегуються владні повноваження адміністративного, нормативного та дисциплінарного характеру, зокрема ведення реєстрів

представників професії, затвердження внутрішніх правил і стандартів професії (в тому числі Кодексів професійної етики), здійснення контролю рівня кваліфікації, здійснення допуску до професії, забезпечення виконання професійних правил поведінки, здійснення дисциплінарних функцій.

Ключові слова: адвокат, адвокатура, адвокатське самоврядування, самоврядність адвокатури, органи адвокатського самоврядування, делеговані повноваження, владні повноваження

Постановка проблеми

На думку Бек У. за своєю правовою природою орган адвокатського самоврядування являє собою квазі-державний орган, який є суб'єктом публічно-правових відносин, що здійснює за дорученням держави певні функції, пов'язані із оптимізацією адвокатської діяльності [1, с. 121]. Гвоздів В. на підставі аналізу адміністративно-правового статусу органів адвокатського самоврядування, їх делегованих та дискреційних повноважень, особливостей виконання ними функцій публічного управління дійшов висновку, що вказані органи є суб'єктами адміністративно-правових відносин та наділені владними повноваженнями щодо об'єкта управління (адвоката) [2, с. 6]. Натомість Копчинський О. зазначає, що органи самоврядування адвокатури не наділені владними повноваженнями у сфері публічно-правових відносин, а в їх діяльності відсутні елементи публічності [3]. Наведене свідчить

про дискусійний характер питань щодо наявності чи відсутності в органів адвокатського самоврядування делегованих державою публічних повноважень, що, в свою чергу, обумовлює актуальність обраної проблематики дослідження.

Науково-теоретичну основу дослідження склали наукові праці таких вчених як Бедний О., Бек У., Вільсон Г., Галіцина Н., Гвоздів В., Карабін Т., Крупчан О., Медвідчук Г., Огус А., Патерило І., Погорілко В., Сандул Я., Слюсаревський М., Терещук О., Штобер Р. Відсутність єдиного науково-теоретичного підходу до визначення та розуміння делегованих повноважень органів адвокатського самоврядування в адміністративно-правовій науці та судовій практиці, що зумовлено зокрема відсутністю закріплення на нормативно-правовому рівні окремих повноважень органів адвокатського самоврядування як таких, що делеговані державою, обумовлюють актуальність обраної тематики наукового пошуку.

Враховуючи наведене, **метою** статті є дослідження делегованих повноважень органів адвокатського самоврядування на підставі аналізу наукової літератури, положень чинного законодавства України та відповідної судової практики.

Виклад основного матеріалу

Дослідження та розкриття змісту делегованих повноважень органів адвокатського самоврядування вбачається доцільним розпочати з окреслення змісту категорії «делегування повноважень». На нормативно-правовому рівні поняття делегованих повноважень (функцій) визначено в Концепції адміністративної реформи в Україні, затвердженій Указом Президента України від 22 липня 1998 року № 810/98 як функцій, повноважень (прав і обов'язків), що їх набуває певний суб'єкт (орган чи посадова особа) шляхом передачі йому для виконання від іншого суб'єкта за власним рішенням останнього або на підставі норми закону. В документі також зазначається, що «делегування» означає, як правило, передачу функцій, повноважень на певний час зі збереженням у делегуючого суб'єкта права повернути їх до

власного виконання. Водночас делегуючий суб'єкт набуває право контролю за станом і наслідками виконання делегованих функцій, повноважень; він може також фінансувати із власних коштів їх здійснення, передавати у користування необхідні для цього майнові об'єкти [4]. Виходячи за аналізу даної Концепції, слід відмітити, що делегування повноважень стосувалося лише органів державної влади і місцевого самоврядування, але не приватних суб'єктів. У Рішенні Конституційного Суду України від 3 лютого 2009 року № 4-рп/2009 визначається, що делегування повноважень є важливим конституційно-правовим інститутом, що являє собою передачу повноважень від одного суб'єкта владних повноважень іншому [5]. Тобто так само не йде мова про делегування повноважень приватним суб'єктам.

На науково-теоретичному рівні інституту делегування повноважень у зв'язку із трансформацією та модернізацією науки вітчизняного адміністративного права у євроінтеграційному векторі останні десятиліття приділяється досить значна увага. Зокрема Бедний О. пропонує розглядати суспільні відносини з делегування повноважень як окрему складову частину предмету адміністративного права, яка має допоміжний характер щодо публічно-управлінських та публічно-сервісних відносин та спрямована на підвищення ефективності реалізації відповідних повноважень з метою забезпечення дотримання публічних інтересів та створення умов для реалізації відповідних прав фізичних і юридичних осіб [6, с. 29–30]. Сандул Я. також звертає увагу, що делегування як один із способів (форм) надання повноважень здійснюється з метою забезпечення оптимальної організації їх виконання [7, с. 10].

Погорілко В. визначає делегування повноважень як тимчасову передачу своїх повноважень одними органами державної влади іншим органам державної влади або органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям [8, с. 54]. На думку Терещук О. делегування повноважень слід розуміти як адміністративно-правовий інститут, зміст якого становить процес (правовідносини) передачі публіч-

но-адміністративних повноважень суб'єкта делегування іншому учаснику (органу публічної адміністрації, фізичній особі або юридичним особам приватного/публічного права) на визначений строк з обов'язковим ресурсним забезпеченням (фінансовим/майновим), відповідними контрольно-наглядовими обмеженнями та відповідальністю, що здійснюється у формі договору чи акта [9, с. 128].

Виходячи з наведеного слід погодитися із Карабін Т., яка акцентує увагу, що інститут делегування повноважень розширює суб'єктний склад публічної влади [10, с. 12]. Тому справедливим є критичне зауваження Патерило І., що публічна влада здійснюється у різноманітних формах широким колом суб'єктів, починаючи від органів державної влади та закінчуючи окремими фізичними особами. Належність їх діяльності до категорії «публічна влада» обумовлюється тим, що останні діють в інтересах більшості (народу), переслідуючи мету задоволення публічного інтересу [10, с. 12; 11, с. 83, 84].

Тобто можна стверджувати, що на сьогодні інститут делегування повноважень включає два підінститути: делегування повноважень від одного органу публічної влади іншому та делегування публічних повноважень приватним суб'єктам [12, с. 84].

Зарубіжний дослідник Вільсон Г. стверджує, що держава передає приватному бізнесу низку своїх функцій з огляду на те, що це допомагає більш ефективно вирішувати соціально-економічні завдання. Зменшення функцій держави дає їй змогу сконцентруватись на таких важливих проблемах, як контроль за бюрократією та ключовими стратегічними напрямками державного управління [13, с. 62; 12, с. 83]. Штобер Р. зазначає, що делегування прагне децентралізувати публічне адміністрування, позбавити органи публічної влади від надмірних функцій, використовувати приватну ініціативу та менеджерські навички, щоб забезпечити найбільш ефективно використання фінансових ресурсів, технічної та іншої експертизи [14; 6, с. 27].

Отже делегування повноважень приватним суб'єктам в межах процесів децентралізації владних повноважень сприяє підви-

щенню ефективності та оптимізації організації публічного управління, використанню в найбільш раціональний спосіб фінансових, матеріально-технічних, інформаційних, людських, часових та інших ресурсів, підвищенню якості надання публічних послуг, що загалом сприяє забезпеченню публічного інтересу.

Безпосередньо в контексті тематики делегованих повноважень органів адвокатського самоврядування слід відмітити, що одним із різновидів саморегулювання є так зване делеговане саморегулювання, яке, як відзначає Огус А., є результатом передання окремих повноважень держави організаціям, члени яких повністю або частково репрезентують тих осіб, діяльність яких регулюється. І хоча держава делегує відповідні повноваження вже утвореним організаціям приватних осіб, тим не менше, з моменту такого передання повноважень вона розробляє необхідні механізми контролю за діяльністю саморегулювальних організацій, встановлює основні вимоги до їхньої діяльності тощо [15; 16, с. 721–722].

Слюсаревський М. також зазначає, що розвиненість інституту професійного самоврядування в європейських країнах завдячує послідовному дотриманню та втіленню цими країнами принципу субсидіарності, який не дозволяє державам сконцентрувати всі управлінські повноваження на верхніх щаблях державної влади і стимулює процеси децентралізації здійснення владних повноважень. У країнах Європи, де влада, по-перше, усвідомлює потребу зменшення централізації державного управління, а по-друге, сприймає прагнення професійних спільнот до самоорганізації і самоврядування, держави йдуть на створення організацій професійного самоврядування, що створюються з волі держави, згідно з прямою вказівкою в законі про їх утворення та передачу їм владних повноважень щодо управління фаховою діяльністю членів окремої професії. Зі створенням організації професійного самоврядування у конкретній професії управлінські функції, які зазвичай виконує держава силами чиновницько-бюрократичного апарату, переходять до компетенції такої організації і здійснюються на демокра-

тичних засадах усіма носіями професії [17]. Отже делегування державою окремих владних повноважень організаціям професійного самоврядування запобігає надмірному впливу держави на певну сферу професійної діяльності, сприяючи балансу публічних і приватних інтересів.

Що стосується безпосередньо діяльності органів адвокатського самоврядування в Україні, на нормативному рівні не визначено, що вони здійснюють делеговані державою повноваження, більше того, в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підкреслюється, що адвокатура є недержавним самоврядним інститутом, незалежним від органів державної влади, місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб. Водночас відповідно п. 7 ч. 1 ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства України до суб'єктів владних повноважень окрім органів державної влади (у тому числі без статусу юридичної особи), органів місцевого самоврядування, їх посадових чи службових осіб, законодавцем віднесено також *інших суб'єктів при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень* [18], а судова практика щодо юрисдикції розгляду справ про оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів адвокатського самоврядування тривалий час була неоднозначною.

Зокрема у зв'язку із неоднозначним застосуванням положень Кодексу адміністративного судочинства та Цивільного процесуального кодексу України під час вирішення питань щодо юрисдикції спорів між адвокатами та органами адвокатського самоврядування Національна асоціація адвокатів зверталася до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення норм законодавства в частині судової юрисдикції розгляду справ про оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів адвокатського самоврядування. Так у Рішенні Ради адвокатів України № 161 від 13 червня 2016 року «Про звернення до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення норм чинного законодавства та Конституції України» зверталася увага, що незрозумілим та потребує роз'яснення визнання або не ви-

знання Національної асоціації адвокатів України, яка є юридичною особою та діє через організаційні форми адвокатського самоврядування, та даних організаційних форм адвокатського самоврядування суб'єктами владних повноважень, які здійснюють владні управлінські функції та, у зв'язку з цим, чи поширюється на них юрисдикція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ [19]. Але Конституційним Судом України було відмовлено у відкритті конституційного провадження на підставі, що офіційне тлумачення законів України більше не належить до повноважень Конституційного Суду.

Отже вбачається за доцільне більш детально зупинитися на окремих аспектах судових рішень щодо вирішення спорів за участю органів адвокатського самоврядування в порядку адміністративного судочинства.

У постанові від 30 травня 2018 року (справа № 466/1367/16-а) Верховний Суд зробив висновок, що адвокатура як інституція та її діяльність в аспекті забезпечення реалізації конституційного права особи на правову допомогу набуває певних особливих властивостей суб'єкта публічних відносин. Ця властивість адвокатури увиразнюється (посилюється) метою її служіння суспільному інтересу шляхом надання своєчасної і належної правової допомоги у поєднанні з виконанням делегованих їй державою окремих владних повноважень [20]. Водночас, які саме повноваження слід вважати делегованими не уточнюється.

У постанові Верховного Суду України від 27 січня 2016 року (справа № 6-2750цс15) зроблено правовий висновок, що *суспільний інтерес, а тому і публічно-правовий характер правовідносин впливають з повноти реалізації функцій адвокатури із захисту прав невизначеного кола осіб*. З огляду на викладене спір у справі за позовом адвоката до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатів про визнання рішення протиправним, зобов'язання вчинити дії було визначено публічно-правовим, оскільки стосується позбавлення особи права на зайняття адвокатською діяльністю [21].

У постанові Верховного Суду України від 6 вересня 2016 року (справа № 21-966а16

(826/19572/14)) також визначено, що коли виникає спір із правовідносин, у яких адвокатура, як *особлива формація реалізує надані їй правоможності в означеному сенсі, як-от у разі обмеження права особи на зайняття адвокатською діяльністю або прийняття рішення про зупинення або припинення права на заняття адвокатською діяльністю, оскарження рішення про накладення дисциплінарного стягнення, інші подібні за суттю і значенням дії, зокрема й щодо делегованих державою владних повноважень*, то такий спір за наявності для цього підстав може підпадати під ознаки публічно-правового, на який поширюється юрисдикція адміністративних судів [22].

Отже, виходячи з аналізу судової практики останніх років, за послідовною сформульованою правовою позицією Верховного Суду України кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури та Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури як органи адвокатського самоврядування виступають суб'єктами владних повноважень у розумінні Кодексу адміністративного судочинства, реалізуючи делеговані державою владні повноваження в частині набуття особою статусу адвоката та притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Загалом стосовно тлумачення владних повноважень слід звернути увагу, що Велика Палата Верховного Суду неодноразово наголошувала, що владність повноважень виявляється в тому, що суб'єкт законодавчо вповноважений владно керувати поведінкою іншого суб'єкта, а останній відповідно зобов'язаний виконувати вимоги та приписи такого владного суб'єкта, у яких одна особа може вказувати або забороняти іншому учаснику правовідносин певну поведінку, давати дозвіл на передбачену законом діяльність тощо. Публічно-владні управлінські функції передбачають прямий безпосередній публічно-владний вплив на іншого суб'єкта цих правовідносин, який є обов'язковим для цього суб'єкта. Публічно-владний вплив також означає, що суб'єкт владних повноважень наділений законними повноваженнями вирішувати питання про права, свободи та інтереси іншого суб'єкта, який вступає з ним у правові відносини (постанови Великої Палати Верхо-

вого Суду від 23 травня 2018 року у справі № 914/2006/17 [23], від 2 квітня 2019 року у справі № 137/1842/16-а [24], від 17 червня 2020 року у справі № 826/10249/18 [25]).

Враховуючи положення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» щодо обов'язковості рішень органів адвокатського самоврядування слід констатувати, що останні наділені владними повноваженнями та мають право видавати владні приписи, які зобов'язують до вчинення необхідних дій або належної поведінки. Також слід відмітити, що у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру» ст. 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» було доповнено ч. 4 такого змісту: «Рішення органів адвокатського самоврядування, які є адміністративними актами, набувають чинності у порядку, визначеному Законом України «Про адміністративну процедуру»» [26].

В свою чергу Законом України «Про адміністративну процедуру» визначено, що адміністративний акт – це рішення або юридично значуща дія індивідуального характеру, прийняте (вчинена) адміністративним органом для вирішення конкретної справи та спрямоване (спрямована) на набуття, зміну, припинення чи реалізацію прав та/або обов'язків окремої особи (осіб). Під адміністративним органом Законом розуміється орган виконавчої влади, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадова особа, інший суб'єкт, який відповідно до закону уповноважений здійснювати функції публічної адміністрації – надання адміністративних послуг, здійснення інспекційної (контрольної, наглядової) діяльності, вирішення інших справ за заявою особи або за власною ініціативою адміністративного органу [27]. Окрім прийняття органами адвокатського самоврядування адміністративних актів, рішення органів адвокатського самоврядування мають ознаки й інших інструментів публічної адміністрації, зокрема нормативно-правових актів, які «встановлюють, змінюють чи припиняють норми права, мають локальний характер, розраховані на широке коло осіб та застосовуються неодноразово» [28].

В контексті наведеного важливою вбачається прецедентна практика Європейського суду з прав людини щодо особливостей правової природи об'єднань з обов'язковим членством усіх осіб, які займаються відповідною професією. ЄСПЛ відзначає, що, як правило, мета діяльності таких регулюючих органів так званих вільних професій, заснованих законом, полягає у регулюванні та здійсненні контролю професійної діяльності своїх членів, виконуючи тим самим важливі публічно-правові функції щодо захисту громадськості. Тому їх не можна порівнювати з об'єднаннями приватного права чи профспілками, вони залишаються інтегрованими в структуру держави (справи «Popov and others, Vakarelova, Markov and Bankov v. Bulgaria») [29], «National Notary Chamber v. Albania» [30]). Суд неодноразово наголошував, що такі організації, створені на підставі закону волею законодавця як публічно-правові інституції, виконують функції, спрямовані на забезпечення публічного інтересу, а не лише забезпечення прав своїх членів, вони наділені рядом публічно-правових повноважень адміністративного, нормативного та дисциплінарного характеру, «використовуючи процеси державного органу», зокрема ведення реєстрів представників професії, затвердження внутрішніх правил і стандартів професії (в тому числі Кодексів професійної етики), здійснення контролю рівня кваліфікації, здійснення допуску до професії, забезпечення виконання професійних правил поведінки, здійснення дисциплінарних функцій (справи «Popov and others, Vakarelova, Markov and Bankov v. Bulgaria») [29], «Slavic University in Bulgaria & Others v. Bulgaria» [31], «Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium» [32], «Sigurdur A. Sigurjónsson v. Iceland» [33], «A. and others v. Spain» [34]).

Висновки

Підсумовуючи наведене, можемо зробити такі узагальнюючі висновки. На нормативно-правовому рівні інститут делегування повноважень регламентовано лише фрагментарно, зокрема відсутня чітка регламентація: а) відмежування делегування повноважень від їх передачі/надання; б) кола

суб'єктів та нормативних умов/вимог делегування їм повноважень; в) процедури делегування; г) загальних засад контролю за здійсненням делегованих повноважень та відповідальності у разі порушення їх реалізації тощо, що створює проблеми на правозастосовному рівні. Зокрема відсутність закріплення на нормативно-правовому рівні окремих повноважень органів адвокатського самоврядування як таких, що делеговані державою створює проблеми щодо вирішення питань юрисдикційності спорів про оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів адвокатського самоврядування. Так судова практика щодо юрисдикції розгляду справ про оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів адвокатського самоврядування тривалий час була неоднозначною.

Виходячи з аналізу відповідної судової практики останніх років, за послідовною сформульованою правовою позицією Верховного Суду України кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури та Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури як органи адвокатського самоврядування виступають суб'єктами владних повноважень у розумінні Кодексу адміністративного судочинства, реалізуючи делеговані державою владні повноваження в частині набуття особою статусу адвоката та притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Враховуючи проведений аналіз, можемо зробити висновок, що делегування державою окремих владних повноважень організаціям професійного самоврядування запобігає надмірному впливу держави на певну сферу професійної діяльності, сприяє: підвищенню ефективності та оптимізації організації публічного управління, використанню в найбільш раціональний спосіб фінансових, матеріально-технічних, інформаційних, людських, часових та інших ресурсів, підвищенню якості надання публічних послуг, що загалом сприяє забезпеченню реалізації публічного інтересу.

Беручи до уваги прецеденту практику Європейського суду з прав людини, слід констатувати, що створення на підставі закону волею законодавця організацій професійного самоврядування так званих вільних про-

фесій з обов'язковим членством усіх осіб, які займаються відповідною професією (в тому числі, що стосується і адвокатського самоврядування) саме як публічно-правових інституцій обумовлено необхідністю здійснення контролю над відповідною професійною практикою, а відтак метою діяльності таких органів є забезпечення публічного інтересу шляхом захисту прав невизначеного кола осіб. Для виконання завдань, покладених на такі організації державою, їм делегуються владні повноваження адміністративного, нормативного та дисциплінарного характеру, зокрема ведення реєстрів представників професії, затвердження внутрішніх правил і стандартів професії (в тому числі Кодексів професійної етики), здійснення контролю рівня кваліфікації, здійснення допуску до професії, забезпечення виконання професійних правил поведінки, здійснення дисциплінарних функцій.

Література

1. Бек У. Органи адвокатського самоврядування в системі органів публічного управління: поняття та функції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2021. Вип. 68. С. 118–123.
2. Гвоздій В. Адміністративно-правовий статус органів адвокатського самоврядування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Тернопіль, 2020. 217 с.
3. Копчинський О. Чи залишаються органи адвокатського самоврядування юридичними особами публічного права? *Закон і бізнес*. 14.03—20.03.2014. URL: https://zib.com.ua/ua/76310-chi_zalishayutsya_organ_advokatskogo_samovryaduvannya_yurid.html
4. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22 липня 1998 р. № 810/98. *Офіційний вісник України*. 1999. № 21. С. 32.
5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховної Ради Автономної Республіки Крим щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 1, 4, 8, 10, підпункту «б» підпункту 2 пункту 13, пунктів 14, 17 розділу I Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та сприяння інвестиційній діяльності у будівництві» від 3 лютого 2009 року № 4-рп/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-09#Text>
6. Бедний О. Відносини з делегування повноважень щодо публічного адміністрування як складник предмета адміністративного права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2021. Вип. 90. С. 26–31.
7. Сандул Я. Виконавчі органи місцевих рад як суб'єкти адміністративного права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Одеса, 2015. 22 с.
8. Муніципальне право України / За ред. В. Погорілко, О. Фрицького. К.: Юрінком Інтер, 2001. 350 с.
9. Терещук О. До питання розуміння делегування повноважень в адміністративно-правовій науці та судовій практиці. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 8. С. 125–129.
10. Карабін Т. Розподіл повноважень публічної адміністрації: монографія. Ужгород: Гражда, 2016. 220 с.
11. Патерило І. До розуміння сутності і змісту категорії «публічна адміністрація». *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2014. № 9–1. С. 83–85.
12. Галіцина Н. Основні положення теорії делегування повноважень у сфері соціальної політики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2015. Вип. 35. Ч. II. Т. 2. С. 80–85.
13. Wilsong H. The State of the State in the Advanced Industrial Countries. A Paper for the IPSA Congress. 1998. № 10. С. 62.
14. Stober R. Allgemeines Wirtschaftsverwaltungsrecht : Grundlagen des deutschen, europäischen und internationalen öffentlichen Wirtschaftsrechts. 2011. 330 S.
15. Ogun An., Carbonara Em. Self-regulation. 2011. P. 228–252. URL: https://www.researchgate.net/publication/265402203_3_Self-regulation
16. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та

процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтєвський, Н. Задирака, Т. Коломоєць, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтєвського, В. Пашинського. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2022. 986 с.

17. Слюсаревський М. Самодіяльне регулювання чи професійне самоврядування? *Дзеркало тижня*. 2010. URL: https://zn.ua/ukr/LAW/samodiyalne_regulyuvannya_chi_profesiyne_samovryaduvannya.html

18. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36. № 37. ст. 446.

19. Рішення Ради адвокатів України № 161 від 13 червня 2016 року «Про звернення до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення норм чинного законодавства та Конституції України». URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2016-06-10-r-shennya-gau-161_576d02523ba69.pdf

20. Постанова Верховного Суду України від 30 травня 2018 року (справа № 466/1367/16-а). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74407460>

21. Постанова Верховного Суду України від 27 січня 2016 року (справа № 6-2750цс15). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/56128578>

22. Постанова Верховного Суду України від 6 вересня 2016 року (справа № 21-966а16 (826/19572/14)). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/61718460>

23. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 23 травня 2018 року (справа № 914/2006/17). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74506084>

24. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 2 квітня 2019 року (справа № 137/1842/16-а). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81203030>

25. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 17 червня 2020 року (справа № 826/10249/18). URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/90111848>

26. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 27. ст. 282.

27. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 15. ст. 50.

28. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Харківської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 19, статті 144 Конституції України, статті 25, частини чотирнадцятої статті 46, частин першої, десятої статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про скасування актів органів місцевого самоврядування) від 16 квітня 2009 року № 7-рп/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-09#Text>

29/Firstsectiondecisionastheadmissibility of Popov and others, Vakarelova, Markov and Bankov v. Bulgaria (Application no. 48047/99, Application no. 48961/99). 6 November 2003: The European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-23528%22%5D%7D>

30. Fourth section decision as to the admissibility of National Notary Chamber v. Albania (Application no. 17029/05). 6 May 2008: The European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-86635%22%5D%7D>

31. Case of Slavic University in Bulgaria & Others v. Bulgaria (Application no. 60781/00). 18 November 2004: The European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-67639%22%5D%7D>

32. Case of Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium (Application no. 6878/75; 7238/75). Strasbourg, 23 June 1981: The European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57522%22%5D%7D>

33. Case of Sigurdur A. Sigurjónsson v. Iceland (Application no. 16130/90). Strasbourg, 30 June 1993: The European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57844%22%5D%7D>

34. Case of A. and others v. Spain (Application no. 6528/11). 22 avril 2014: The European Court of Human Rights. URL: <https://www.asylumlawdatabase.eu/sites/default/files/aldfiles/AFFAIRE%20A.C.%20ET%20AUTRES%20c.%20ESPAGNE.pdf>

**ON THE ISSUE OF DELEGATED
POWERS OF BAR SELF-GOVERNMENT
BODIES**

The article, based on the analysis of scientific literature, provisions of the current legislation of Ukraine and relevant judicial practice, examines the delegated powers of bar self-government bodies.

It is substantiated that the delegation of certain powers by the state to professional self-government organizations prevents excessive influence of the state on a certain sphere of professional activity, contributes to increasing the efficiency and optimization of the organization of public administration, the most rational use of financial, material and technical, information, human, time and other resources, improving the quality of public services, which generally contributes to ensuring the implementation of the public interest.

Taking into account the case law of the European Court of Human Rights, it has been determined that the creation on the basis of the law by the will of the legislator of profes-

sional self-government organizations of the so-called liberal professions with mandatory membership of all persons engaged in the relevant profession (including, as regards the self-government of lawyers) precisely as public law institutions is due to the need to exercise control over the relevant professional practice, and therefore the purpose of the activities of such bodies is to ensure the public interest by protecting the rights of an unspecified circle of persons. To perform the tasks assigned to such organizations by the state, they are delegated administrative, regulatory and disciplinary powers, in particular, maintaining registers of representatives of the profession, approving internal rules and standards of the profession (including Codes of Professional Ethics), exercising control over the level of qualification, exercising admission to the profession, ensuring the implementation of professional rules of conduct, exercising disciplinary functions.

Keywords: lawyer, bar, bar self-government, self-government of the bar, bodies of bar self-government, delegated powers, powers of authority